

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, na osnovi člana V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 39. stav 1. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj od 26. oktobra 2010. godine u Sarajevu, donijela je

ODLUKU

I

Historijska građevina – kuća Zehre Bahtijarević u Banjoj Luci proglašava se nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nacionalni spomenik).

Nacionalni spomenik nalazi se na prostoru označenom kao k.č. 1, k.o. Banja Luka – IV (novi premjer), što odgovara k.č. 171/1 i 171/23, z.k. uložak broj 1750, k.o. Banja Luka (stari premjer), Grad Banja Luka, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina.

Na nacionalni spomenik se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 9/02, 70/06 i 64/08).

II

Vlada Republike Srpske dužna je da osigura pravne, naučne, tehničke, administrativne i finansijske mjere za zaštitu i prezentaciju nacionalnog spomenika.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija) utvrdit će tehničke uvjete i osigurati sredstva za izradu i postavljanje informacione ploče sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

III

S ciljem trajne zaštite dobra, utvrđuju se sljedeće mjere zaštite, koje se odnose na prostor definiran u tački I stav 2. ove odluke:

- dopušteni su isključivo konzervatorsko-restauratorski radovi, radovi na tehničkom održavanju objekta i radovi koji će osigurati održivu upotrebu objekta, uz odobrenje ministarstva nadležnog za prostorno uređenje Republike Srpske i stručni nadzor nadležne službe zaštite naslijeđa na nivou Republike Srpske.

IV

Stavljaju se van snage svi provedbeni i razvojni prostorno-planski akti u dijelu u kojem su u suprotnosti sa odredbama ove odluke.

V

Svako, a posebno nadležni organi Republike Srpske, gradske i općinske službe, suzdržat će se od poduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu da oštete nacionalni spomenik ili dovedu u pitanje njegovu zaštitu.

VI

Ova odluka dostavit će se Vladi Republike Srpske, ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje Republike Srpske, nadležnoj službi zaštite naslijeđa na nivou Republike Srpske i općinskom organu uprave nadležnom za poslove urbanizma i katastra, radi provedbe mjera utvrđenih u tač. II – V ove odluke, te nadležnom općinskom sudu radi upisa u zemljišne knjige.

VII

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom, koje je dostupno na uvid zainteresiranim licima u prostorijama i na web stranici Komisije (<http://www.kons.gov.ba>).

VIII

Prema članu V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

IX

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Martin Cherry, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović i Ljiljana Ševo.

Predsjedavajuća Komisije

Amra Hadžimuhamedović

Broj: 06.1-02.3-71/10-24
26. oktobra 2010. godine
Sarajevo

O b r a z l o ž e n j e

I - UVOD

Na osnovi člana 2. stav 1. Zakona o provođenju odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, uspostavljene prema Aneksu 8 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini («Službeni glasnik RS», broj 9/02), «nacionalni spomenik» je dobro koje je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika proglasila nacionalnim spomenikom, u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kao i dobra upisana na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», broj 33/02), sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o njihovom statusu, a za što ne postoji vremensko ograničenje, i bez obzira da li je za navedeno dobro podnesen zahtjev.

Zehra Bahtijarević iz Banja Luke podnijela je, dana 09. marta 2007. godine, Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika prijedlog za proglašenje Kuće u ulici Prote Todora Srđića broj 2, u Banjaluci, nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. Na osnovi prijedloga, Komisija je pokrenula postupak za donošenje odluke o proglašenju predmetnog dobra nacionalnim spomenikom, u skladu sa članom V Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i odredbama Poslovnika o radu Komisije.

Izjava o značaju dobra

Kuća Zehre Bahtijarević predstavlja primjer stambene arhitekture osmanskog perioda u Banjaluci: simetrične je dispozicije, sa masivnim prizemnim dijelom i doksatno prepuštenim spratnim dijelom koji je „prozračan“, tj. nizovima prozora „otvoren“ prema bašti, avliji i obalama Vrbasa. Sobe na spratu su formirane oko kamarije i divanhane, a kameni ostaci zidova, jugozapadno od objekta, svjedoče o postojanju „vodnice“. S obzirom na sadašnji arhitektonski izgled objekta, kao i historijske podatke objekat je najvjerovatnije izgrađen na prijelazu iz 19. u 20. vijek. Značaj objekta ogleda se i u činjenici da su objekti iz osmanskog perioda izloženi brzom nestajanju.

II- PRETHODNI POSTUPAK

U postupku koji prethodi donošenju konačne odluke o proglašenju predloženog dobra nacionalnim spomenikom, izvršen je uvid u:

- dokumentaciju o lokaciji imovine i sadašnjem vlasniku i korisniku dobra (kopija katastarskog plana),
- podatke o sadašnjem stanju i namjeni dobra, uključujući i opis dobra i fotografije, itd.
- U skladu sa članom 12. Zakona o implementaciji odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika zasnovane na osnovu Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, za

potrebe vođenja postupka proglašenja kulturnog dobra nacionalnim spomenikom BiH: Dopisom br. 06.1-35-55/07-3 od 04.04.2007. godine zatraženo je dostavljanje dokumentacije i stavovi u vezi sa proglašenjem Kuće Zehre Bahtijarević u Banja Luci, od: Grada Banja Luka (Načelnika, Organa uprave nadležnog za poslove urbanizma i katastra), Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, Republičkog zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Republike Srpske, Bahtijarević Zehre (ul. Prote Todora Srdića 2, Banja Luka), Odjeljenje za prostorno uređenje, Administrativna služba Grada Banja Luke je uz svoj dopis br. 03-364-1716/07, od 07.04.2007. godine dostavila Komisiji: Izvod iz Regulacionog plana „JUG-IV“ sa izvodima iz Plana prostorne organizacije i Plana rušenja te fotografije objekta sa pozicije glavne i bočne fasade, uz svoj dopis br. 03-364-1716/07, od 19.07.2007. godine je dostavila Komisiji: Kopiju posjedovnog lista-prepisa br. 67/1, kao i kopiju katastarskog plana B. Luka -105.

Na osnovi uvida u prikupljenu dokumentaciju i stanje predloženog dobra, utvrđeno je sljedeće:

1. Podaci o dobru

Lokacija

Kuća Bahtijarevića, u ulici Prote Todora Srdića broj 2, izgrađena je na desnoj obali Vrbasa, na udaljenosti od cca 100 metara uzvodno od gradskog mosta, odnosno cca 200 metara jugozapadno od banjalučke tvrđave Kastel. Objekat je izgrađen na ravnom terenu, na parceli površine cca 1306 m², koja je označena kao k.č. 1, k.o. Banja Luka – IV, grad Banja Luka, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina .

Historijski podaci

Krajem 16. vijeka, nakon izgradnje Ferhad-pašine džamije i ostalih javnih objekata Velike čaršije na lijevoj obali Vrbasa, te izgradnje mosta i transferzalne saobraćajnice koja je išla od Pobrđa i Arnaudije džamije kroz Veliku čaršiju, kroz tvrđavu Kastel, u pravcu jugozapadnih dijelova grada, počinje se razvijati dio Donjeg Šehera na desnoj obali rijeke Vrbas, čime se intenzivira proces urbanizacije Banje Luke.

Mala čaršija se razvija kao četvrta po redu nakon Hunćanije (Careve) čaršije, Sofi Mehmed-pašine čaršije i Velike (Ferhad-pašine) čaršije. Trgovački i zanatski centar Male čaršije imao je i svoju posebnu džamiju. Zbog svog položaja u Maloj čaršiji dobiće naziv Sukija¹. Imala je tri dućana u prizemlju, a

¹„Suki Sagir znači mala čaršija, Ayverdi je naziva Kućuk džamijom, što je moguće, pošto je u blizini bila kuća Kućuka koji su mogli biti osnivači ove džamije, ili znači „mala džamija“ (kućuk-mali) (Ayverdi E.H.,

molitveni prostor nalazio se na spratu. Džamija Sukija je porušena nakon drugog svjetskog rata.

Upoređujući stanje prikazano na austrougarskoj geodetskoj karti iz 1884. godine², sa sadašnjim stanjem, može se zaključiti da je parcela na kojoj je izgrađena kuća Bahtijarevića ostala u nepromijenjenim³ granicama, te da je položaj današnjeg objekta identičan položaju objekta naznačenom na karti iz 1884. godine.

Širi lokalitet na kojem je izgrađena kuća Bahtijarevića, u toponomastičkom smislu, poznat je i pod nazivom "Abacija": *"...U pozadini tih prelijepih vrbaskih obala, nalazile su se i kuće Bahtijarevića, Ibrišagića, Hadžiselimovića, Ekića, Kovačevića, Šešivarevića, kao i kuća poznatog prevoznika Bege Misirlića, te Hasana Šibića, te se taj put zvao Misirlića ili Šibića sokak. To mjesto, obala, zvalo se prije II sv. rata "Abacija". Taj naziv je i dobila kafana - gostionica uz samu obalu Vrbasa, a držali su je braća Afgani, te kasnije drugi vlasnici."*⁴

Spominjanje porodice Bahtijarević se veže i za gradonačelnika Banje Luke, Himzagu Bahtijarevića, njegovog sina Edhema Bahtijarevića i pjesmu sevdalinku: *"Vrbas voda nosila jablana"*.⁵

Avrupa' da Osmanli Mimari, 33).“ (Husedžinović, Sabira. *Dokumenti opstanka. Vrijednosti, značaj, rušenje i obnova kulturnog naslijeđa*. Zenica: Muzej grada Zenice, 2005, str. 130).

² Husedžinović, *Isto djelo*, str. 152. (crtež *Velika i mala čaršija, povezane mostom sa džamijama kao matičnim objektima / geodetska karta 1884.*)

³ u odnosu na stanje iz 1884.

⁴ preuzeto iz: Selman, Mehmed. *Banja Luka – Uspomena i stvarnost sa Mejdana*. Travnik, 2001.

⁵ „Naime, krajem devetnaestog i početkom dvadesetog vijeka, gradonačelnik Banja Luke bio je ugledni hadži Himzaga Bahtijarević. Imao je lijepo uređenu kuću na sprat sa više odaja. Od njegovih sinova, školovanih i u Beču jedan je bio Edhem-aga Bahtijarević. Edhem-aga je bio druželjubiv pa se često sastajao sa svojim vršnjacima. Neki su svirali i pjevali, pa su u kući Bahtijarevića priređivali lijepa druženja, naročito petkom. U kući preko puta sastajale su se djevojke i slušajući svirku i pjesmu, davajući oduška svojoj mašti, spjevale ovu pjesmu.

*Vrbas voda nosila jablana,
Na jablanu kujundžija Mujo,
Na jablanu kujundžija Mujo.*

*Kujundžija, tako ti tvog nama,
Skuj ti meni ašik momka mlada.
Uzmi urnek iz našeg džemata.*

*Sa ljepote Smail-efendije,
Sa visine age Edhem-age,
Sa dva bega dva Džinica mlada.*

*Sa ponosa bega Mustajbega,
Sa jordama bega Hasan-bega,
Skuj ti meni takvog momka mlada."*

(Izvor: "Banjalučki sevdah u vremenu", Institut sevdaha - Fondacija Omera Pobrića, Visoko, 2004)

U septembru 2009. godine je izvršen uvid u stanje kuće Zehre Bahtijarević u ulici Prote Todora Srdića br. 2 u Banja Luci. Shodno izvršenom tehničkom uviđaju u sadašnje stanje objekta, on se, prema svom arhitektonskom izgledu, može svrstati u objekte sagrađene krajem 19. vijeka: Prilikom zemljotresa iz 1969. godine, objekat je bio oštećen. Kako fasada sprata objekta nije malterisana, evidentno je da je prvobitna bondručna ispuna zidova sprata bila od ćerpiča, te da je zamijenjena zidom od pune opeke debljine cca 12 cm. Međutim, drvena konstrukcija bondručnog zida na spratu, nije izmijenjena, a prema vrsti primijenjenih tesarskih veza spojeva drvene konstrukcije, može se sasvim izvjesno zaključiti da se radi o vezama koje su se na objektima počele primjenjivati u vrijeme austrougarske uprave BiH. Isto tako, primijenjeni su tzv. dvostruki prozori sa nadsvjetlima, što je također karakteristika objekata na prejelazu iz 19. u 20. vijek.

2. Opis dobra

Parcela na kojoj se nalazi Bahtijarevića kuća (k.č. broj 1, k.o. Banja Luka 4) je od ulice Prote Todora Srdića (bivši naziv ulice: Abduselama Blekića) odijeljena drvenom ogradom i živicom, a parceli se, iz ulice, pristupa kroz drvene vratnice postavljene na istočnoj granici zemljišne parcele.

Objekat simetrične⁶ dispozicije, ima prizemlje (gabarita cca 8,65 x 11,87 m + 2,25 x 3,41⁷ m) i sprat (gabarita cca 9,30 x 12,50 m), koji je, sa svih strana, doksatno prepušten za cca 31-33 cm.

Prizemlje objekta, zidano masivnim zidovima od ćerpiča, je u konstruktivnom smislu, zidovima debljine cca 45-55 cm, postavljenim u poprečnom pravcu objekta, podijeljeno u tri trakta. Perimetralni zidovi prizemlja imaju debljinu od cca 60-72 cm.

Kroz drvena dvokrilna **ulazna** vrata (svijetlih mjera cca 140 x 210 cm) postavljena u južnom primetralnom zidu ulazi se u **haj**at (dimenzija cca 314 x 727 cm; „svijetle visine“ od cca 258 cm), koji se nalazi u centralnom traktu prizemlja objekta. Tavanica iznad hajata je drveno šiše: široke daske su postavljene u poprečnom pravcu (istok-zapad), a podužne sljubnice dasaka su pokrivene drvenim letvicama jednostavne profilacije. Iz hajata se, kroz drvena jednokrila vrata (svijetlih mjera cca 94 x 172 cm) postavljenim u zapadnom poprečnom nosivom zidu⁸ pristupa **magazi** (dimenzija cca 3 m x 7,27 m). Magaza je pregradnim zidom debljine cca 12 cm, podijeljena u dvije prostorije

⁶ Na prostoru Banje Luke, dispozicija objekata stambene arhitekture iz osmanskog perioda je najčešće simetrična. (Husedžinović, Sabira. *Dokumenti opstanka. Vrijednosti, značaj, rušenje i obnova kulturnog naslijeđa*. Zenica: Muzej grada Zenice, 2005, str. 164).

⁷ Istak (vanjskih gabarita cca 2,25 x 3,41 m) u prizemlju, na sjevernoj strani kuće, dograđen je u periodu 1990-2009. Na geodetskoj karti Banje Luke na kojoj je prikazano stanje iz 80-tih godina 20. vijeka, istak nije ucrtan. (Geodetska karta Banje Luke, Banja Luka-105, 6 D 22, Mj. 1:1000, Republička geodetska uprava BiH, 1977)

⁸ (debljina zida cca 45 cm)

dimenzija cca cca 3 m x 3,86 m i cca 3 m x 3,29 m, koje služe kao ostave. Magaza je osvijetljena jednim prozorom (unutrašnjih zidarskih mjera cca 51 x 51 cm; parapetne visine cca 185 cm) postavljenim u južnom zidu.

U sjevernom zidu hajata (debljine zida cca 66 cm), postoji udubljenje u zidu-niša (dimenzija cca 88x185x57 cm; širina/visina/dubina). S obzirom da je zidna stijenka niše na sjevernoj strani debljine svega 8-9 cm, te imajući u vidu da se nalazi u istoj vertikalnoj osovini kao i prozor divanhane (na spratu) na sjevernoj strani objekta, može se pretpostaviti da se na mjestu niše prvobitno nalazio ili prozorski otvor, ili otvor za vrata, koji je, u kasnijem periodu zazidan.

Iz hajata se, kroz drvena jednokrlna vrata (stolarskih mjera cca 80 x 188 cm), postavljenim u istočnom poprečnom nosivom zidu⁹, pristupa istočnom prizemnom traktu. Pregradnim zidom debljine cca 16 cm, trakt je podijeljen na **sobu** (dimenzija cca 3,54 x 3,92 m) i **kuhinju** (dimenzija cca 3,60 x 3,19 m), a te prostorije su međusobno povezane vratima (stolarskih mjera cca 79 x 192 cm).

Soba je osvijetljena preko dva prozora postavljena u južnom zidu i jednog prozora postavljenog u istočnom zidu (stolarske mjere prozora su cca 85 x 155 cm; parapet visine cca 66 cm). Na mjestu sadašnje niše (dimenzija cca 80x160x44 cm; širina/visina/dubina) u istočnom zidu, nalazio se je prozor, koji je, prema iskazu Zehre Bahtijarević, zazidan.

Naknadnom intervencijom, na sjevernoj strani kuće je, u nivou prizemne etaže, dograđen istak (unutrašnjih dimenzija 1,87 x 2,65 m), u kojem je smješteno savremeno opremljeno kupatilo. Kupatilo je osvijetljeno prozorom (stolarskih mjera cca 57x54 cm, parapetna visina cca 130 cm) postavljenim u istočnom zidu kupatila, a vratima je povezano sa kuhinjom.

U dubini hajata, uz njegov sjeverni i zapadni zid, prislonjena su dva kraka drvenog **stepeništa** (kraci zalomljeni pod pravim uglom; širina stepenišnog kraka cca 97 cm) koje vodi na **sprat** kuće, odnosno na kamariju i divanhanu. U nivou međuspratne konstrukcije, stepenišni krak je oslonjen na poprečno postavljenu¹⁰ drvenu gredu.

U konstruktivnom smislu, etaža **sprata** ima **tri trakta**: **istočni** sa dvije sobe (dimenzija, respektivno od sjevera prema jugu, cca 467 x 460 cm i cca 467 x 415 cm), **centralni** (prostor divanhane i kamarije) i **zapadni** u kojem se nalaze dvije sobe (dimenzija, respektivno od sjevera prema jugu, cca 442 x 488 cm i cca 442 x 390 cm).

Kamarija je orijentirana na baštu, a od **divanhane** je odvojena transparentnom¹¹ drvenom pregradom (širine cca 268 cm, visine cca 250 cm i debljine cca 7-8 cm).

⁹ (debljina zida je cca 55 cm)

¹⁰ Greda se oslanja na podužno postavljene masivne zidove centralnog trakta prizemlja. U pogledu međuspratne tavanice greda je vidljiva: njen istak je visine cca 20 cm i širine cca 23 cm.

¹¹ Gornje 2/3 površine drvene pregrade su ostakljene, dok je parapetna zona pregrade izvedena od punog drveta. U centralnoj trećini pregrade su postavljena drvena ostakljena vrata, dok je u gornjoj zoni pregrade (između vrata i plafona) cijelom širinom pregrade izvedeno nadsvjetlo.

Položaj dimnjaka (prislonjen uz zapadni perimetralni zid) u većoj¹² sobi zapadnog trakta na spratu kuće, te zazidana vrata u zapadnom zidu te sobe, kao i položaj ostataka kamenih zidova zapadno od kuće, ukazuju na mogući zaključak da se u navedenoj sobi ranije nalazila kuhinja, a da se uz sjeverozapadni ugao kuće, u bašti, nalazila „vodnica“, koja je preko kuhinje bila povezana sa kućom.

Dok je u ostalim krajevima Bosne položaj kuhinje najčešće u prizemlju objekta, pa „visinom“ prolazi kroz dvije etaže, u Bosanskoj krajini i Banjaluci, prostorija sa ognjištem, „kuća“ ili kuhinja, je redovito pozicionirana na spratnoj etaži¹³.

Vodnica, na kojoj je bio nužnik i držala se u posudama voda, više ne postoji. Kod svih tipološki sličnih kuća vodnica je bila spojena jednokrakim stepeništem sa baštom.

Osim navedenih ostataka obrušenih kamenih zidova (pravougaona tlocrtna forma dimenzija cca 1,50 x 3 metra, visine zidova cca 0,20-1,50 metara), zidanih krečnim malterom, na geodetskoj karti¹⁴ Banje Luke na kojoj je prikazano stanje iz 80-tih godina 20. vijeka, na sjeverozapadnom uglu kuće, ucrtan je pravougaoni istak dimenzija cca 3,30 x 3,50 metara.

Kuća je građena od tradicionalnih materijala – kamena i ćerpiča (zidovi prizemlja), kao i drveta i ćerpiča (bondručna konstrukcija na katu). Debljina zidova na spratu iznosi cca 18-19 cm, a svijetla visina prostorija na spratu iznosi cca 250 cm. U svim prostorijama, osim hajata, plafonska konstrukcija je urađena od produžnog maltera nabačenog na nosiocu od trske.

Krovna konstrukcija je izrađena od drveta. Primijenjena je konstrukcija kosih stolica, preko kojih su, srednje podrožnice oslonjene na vodoravne grede vezače. Krovište je izvedeno sa sljemenom podrožnicom, a u zoni između centralnih i sljemenih podrožnica, rogovi su učvršćeni drvenim gredama razuporama. Kao krovni pokrivač je primijenjen falcovani crijep, a strehe su izvedene bez oluka.

Dvokrilni prozori sa nadsvjetlima su postavljeni u: šest vertikalnih osovina na južnoj fasadi; četiri vertikalne osovine na istočnoj fasadi; četiri vertikalne osovine na sjevernoj fasadi. Fasadni otvori na zapadnoj strani su zazidani¹⁵.

3. Dosadašnja zakonska zaštita

Nema dostupnih podataka o tome da li je objekat uživao režim prethodne zaštite, odnosno da li je bio evidentiran i valoriziran.

¹² (soba dimenzija cca 4,68 x 4,42 m, na sjeverozapadnom uglu)

¹³ Husedžinović, Isto djelo, str. 164.

¹⁴ (Geodetska karta Banje Luke, Banja Luka-105, 6 D 22, Mj. 1:1000, Republička geodetska uprava BiH, 1977.)

¹⁵ Zazidana su vrata koja su vodila u nekadašnju vodnicu, te jedan prozor u sobi na spratu, pozicioniranoj na jugozapadu objekta.

U izvodu iz Regulacionog plana „Jug-IV“ (između ulica Cara Lazara, Istočnog tranzita, Gavrića Principa i desne obale Vrbasa), objekat u ulici Prote Srdića broj 2, u Banjoj Luci, je u Planu rušenja, koji je sastavni dio navedenog Regulacionog plana, predviđen za rušenje.¹⁶

U izvodu iz *Regulacionog plana za uređenje obala Vrbasa u Banjaluci*, u Planu prostorne organizacije i uređenju zelenila, na mjestu objekta u ulici Prote Srdića broj 2 (kuće Zehre Bahtijarević), koji je predviđen za uklanjanje, predviđena je izgradnja dječijih igrališta.¹⁷

III – ZAKLJUČAK

Na osnovi uvida u prikupljenu dokumentaciju i stanje dobra, primjenjujući Kriterije za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima („Službeni glasnik BiH”, br. 33/02 i 15/03), Komisija je donijela odluku kao u dispozitivu. Odluka je zasnovana na sljedećim kriterijima:

A. Vremensko određenje

(dobra nastala od prahistorije do 1960. godine)

E. Simbolička vrijednost

- v. Značaj za identitet grupe ljudi.

G. Izvornost

- iii. Namjena i upotreba,
- iv. Tradicija i tehnike,
- v. Položaj i smještaj u prostoru,
- vi. Duh i osjećanja,
- vii. Drugi unutrašnji i vanjski činioci.

Sastavni dio ove odluke su:

¹⁶ *Regulacioni plan „Jug - IV”*, Grad Banjaluka, Gradonačelnik, Administrativna služba, Odjeljenje za prostorno uređenje; Izvod iz RP „Jug - IV”, Prilog: Plan prostorne organizacije, dostavljeno 11. maja 2007.

¹⁷ Odlukom Skupštine Grada Banjaluka, br. 07-013-402/10, od 27.05.2010.godine, donešen je Regulacioni plan za uređenje obala Vrbasa u Banjaluci za planski period 2009-2019.godina. Elaborat Regulacionog plana, izrađen u „Projektu“, a.d. Banjaluka, u mjesecu aprilu 2010.godine. (Odluka o donošenju navedenog Regulacionog plana, objavljena je u Službenom glasniku Grada Banjaluka, broj 14 od 01. juna 2010).

- **Imovinsko-vlasnička dokumentacija:**
 - Zemljišnoknjižni izvadak, nar. br. 3322/07, za zemljišnu parcelu br. 171/1, z.k. uložak br. 1750, k.o. Banja Luka; izdao 13.03.2007. godine Zemljišno knjižni ured Osnovnog suda u Banjoj Luci, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina.
 - Kopija katastarskog plana, Razmjera 1:1000, k.č. br. 1, k.o. Banja Luka – IV, br. plana B. Luka – 105, izdala 04.07.2007. godine Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Područna jedinica Banja Luka, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina.
 - Posjedovni list - Prepis, br. 10-952-2-9398/2007, od 4. 7. 2007, za parcelu br. 1, k.o. Banja Luka 4; izdala Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Područne jedinice Banja Luka, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina.

- **Fotodokumentacija:**
 - fotografije postojećeg stanja lokaliteta, fotografisali 25. septembra 2009. godine ; fotografirali: arh. Emir Softić (fotografirano digitalnim fotoaparatom FujiFilm FinePix S8100fd); kand. arh. Nermina Katkić (fotografirano digitalnim fotoaparatom Sony Cyber-Shot DSC-H10).

- **Tehnička dokumentacija:**
 - Tehnički snimci postojećeg stanja kuće Zehre Bahtijarević u ulici Prote Todora Srdića br. 2 u Banjaluci (Tlocrti prizemlja i sprata); dana 25. septembra 2009. godine mjerili i snimali: Nermina Katkić, kand. arh., i arhitekta Emir Softić; Crteže uradila Nermina Katkić;

Korišćena literatura

1991. Valorizacija kulturno-historijskog naslijeđa sa mjerama zaštite za izradu Regulacionog plana centra grada Banje Luke, Zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode Banja Luka, Banja Luka, 1991.
- 1996 Grupa autora, Urbanistički razvoj Banje Luke, Izdavači: Općina Banja Luka i Zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode Banja Luka, 1996.
2004. Verica M. Stošić , Zoran S. Mačkić: Banjaluka koje ima i koje nema u 1000 slika (fotografije i razglednice), 2004.
2005. Husedžinović, Sabira. *Dokumenti opstanka. Vrijednosti, značaj, rušenje i obnova kulturnog naslijeđa*. Zenica: Muzej grada Zenice, 2005.

2007. Izvod iz Regulacionog plana „Jug-IV“ (između ulica Cara Lazara, Istočnog tranzita, Gavrila Principa i desne obale Vrbasa), Grad Banjaluka, Gradonačelnik, Administrativna služba, Odjeljenje za prostorno uređenje; Izvod iz RP Jug-IV“, Prilog: Izvod iz Plana prostorne organizacije i Plana rušenja,

Nosilac istraživanja i izrade Prijedloga odluke:

*Emir Softić, diplomirani inženjer arhitekture,
saradnik za spomenike graditeljskog naslijeđa
u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika*